

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MF
MŠ
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

1

Metodika k vzdělávacímu programu

Informace

Vzdělávací program **Informace** je zaměřen na zvýšení mediální gramotnosti žáků středních odborných škol a učilišť. Cílem programu je osvětlit žákům problematiku vzniku, šíření a interpretace informací, a to zábavnou formou prostřednictvím rolových a simulačních her např. strukturované hry na redakci, založení vlastního rádia nebo vytvoření rozhlasového vysílání formou podcastu. Žáci po celou dobu pracují převážně ve skupinách, jejichž složení se v průběhu aktivit proměňuje, rozvíjí tak i své osobnostní a sociální kompetence.

Žáci si během programu osvojují následující kompetence a znalosti

- vznik informace (zdroje a formy informací),
- kritické zvážení informace (jak rozpoznat nedůvěryhodné informace, informační šumy, poplašné zprávy či hoaxy),
- přístup k informacím (vyhledávání informací, zákon o přístupu k informacím atd.),
- interpretace informací.

Aktivity vzdělávacího programu lze realizovat samostatně v rámci běžné výuky nebo je možné celým vzdělávacím programem projít v průběhu dvoudenního projektu, kterému předchází úvod do výukového programu a beseda s novinářem. Besedu je možné realizovat případně až na konci programu. Pomůcky, které potřebujete k realizaci programu jsou u většiny aktivit běžný papír, psací potřeby a tabule. Na technické vybavení je náročnější tvorba online rádia, kdy je třeba zajistit diktafony a techniku pro skládání zvukových stop podcastu (reportáží). V tomto ohledu doporučujeme zapojit do přípravy technicky zdatné žáky, kteří Vám jistě pomohou vybrat vhodný program či aplikaci.

ÚVOD DO VÝUKOVÉHO PROGRAMU

Média a informace

- Aktivita č. 1: Odkud získáváš informace? (45 min) 6
 - Aktivita č. 2: Zpravodajství na internetu (45 min) 8
- Beseda s novinářem

PRVNÍ PROJEKTOVÝ DEN

Co je informace?

- Aktivita č. 3: Úvod do projektového dne a definice pojmu informace (30 min) 10
- Aktivita č. 4: Pět společných věcí (Přenos a příjem informace, 45 min) 12
- Aktivita č. 5: Jizvy (Přenos a příjem informace, 45 min) 14

Hra na redakci

- Aktivita č. 6: Simulační hra Redakce (135 min) 16
- Reflexe projektového dne

DRUHÝ PROJEKTOVÝ DEN

Empatie, konsensus a spolupráce

- Aktivita č. 7: Co má kdo raději než...? (30 min) 20
- Aktivita č. 8: 7 nejdůležitějších věcí v životě (60 min) 22

Rádio Student

- Aktivita č. 9: Vytvoření online rádia a podcastu (180 min) 24
- Reflexe projektového dne

cíl

Žáci diskutují o tom, jaké informační zdroje využívají a o roli masových a nových médií ve společnosti. Dokáží rozlišit a pojmenovat základní rozdíly mezi komerčními, veřejnoprávními, bulvárními a novými médii.

popis

Hodinu zahajte diskuzí na téma odkud žáci získávají informace. Následně seznámete žáky s rolí a postavením masových médií ve společnosti, se základním rozdílem mezi komerčními a veřejnoprávními médii, s pojmem bulvarizace médií a negativy sledování zpráv pouze prostřednictvím Facebooku. Podkladem pro tuto aktivitu je text, který je k dispozici na: www.informace-dezinformace.cz.

materiály

text pro učitele

www.informace-dezinformace.cz

čas

45 minut

Žákům položte následující otázky:

- Odkud získáváte informace, zprávy ze světa (o společenském, politickém dění)? Jaká média sledujete?
- Sleduje někdo pravidelně zpravodajství, nějakou TV stanici, rádio, čtete noviny nebo časopisy? Jaké?
- Znáte, sledujete nějaké konkrétní zpravodajské weby?
- Využíváte jako zdroj informací Facebook?

cíl

Žáci si uvědomí, jakou formu by mělo mít seriózní zpravodajství a základní znaky zpravodajské zprávy.

pomůcky

flipchartový papír nebo papír velikosti A1 pro každou skupinu a psací pomůcky, lepenka či magnety pro upevnění papírů na tabuli, vytištěné zadání otázek pro skupiny, PC/mobil s přístupem k internetu

čas

45 minut

popis

Rozdělte prostor třídy na 4 části, přičemž každá část vyjadřuje odpověď – 1. část Rozhodně, 2. část Spíše ano, 3. část Spíše ne, 4. část Rozhodně ano. Zeptejte se žáků, do jaké míry důvěřují informacím z médií? A dle odpovědi se přesunou do jedné z částí třídy. Vytvořte s žáky kolečko a diskutujte s žáky o tom, která zpráva z médií je v poslední době nejvíce zaujala. Jednu ze zpráv vyberte. Po výběru žáky rozdělte na minimálně 5 skupinek a každé skupince zadejte adresu určitého zpravodajského webu: webů hlavního proudu, České tiskové kanceláře, analyticko-investigativního webu, bulvárního webu, jednoho z tzv. antisystémových webů.

Úkolem každé skupiny je vyhledat:

- základní informace o webovém portálu;
- informace o zprávě, kterou třída vybrala.

Otázky k analýze zpravodajského webu

- Kdo je vydavatelem nebo vlastníkem webového portálu?
- Uvádí zpravodajský web o sobě nějaké informace – zaměření deníku, moto, politickou orientaci, co o sobě uvádí deník v záložce „O nás“, „kontakty“, „O projektu“ apod.?
- Na jaká témata se webové stránky zaměřují? Je na nich umístěn i jiný obsah než zpravodajství?
- Kdo je uváděn jako autor zpráv – lze dohledat celé jméno, nebo je uvedena jen zkratka nebo anonym? (Projděte, jak je to u cca 5 zpráv.)
- Jsou na webu zveřejněny kontakty na jeho redaktory, je dohledatelný kontakt na šéfredaktora?

Otázky k analyzované zprávě (pokud zpráva na webu není, ať žáci zkusí vyhledat jinou, která byla zmíněna v diskuzi, pokud ani ty na stránkách nejsou, ať vyberou zprávu, která je na stránkách zaujala)

- Jak zní titulek zprávy?
- Je zpráva doprovázena fotografií? Jakou fotografií? Jaký je zdroj, případně titulek fotografie?
- Jak je zpráva dlouhá – kolik odstavců obsahuje?
- Jakou formu má zpráva – rozhovor nebo komentář?
- Kdo je uveden jako autor zprávy? Případně zda je zpráva přejata z jiného zdroje např. ČTK nebo z jiného zpravodajského webu?
- Kdo všechno se v článku k události/tématu vyjadřuje? Jací aktéři, instituce?
- Z jakých zdrojů čerpá autor článku? Dokládá, odkud a z jaké zprávy pocházejí uváděná čísla nebo výsledky průzkumů?
- Hodnotí autor článku událost nebo téma a jakým způsobem? Jaké pocity se snaží ve čtenáři vyvolat?

Po prezentaci všech skupinek, diskutujte s žáky o prezentaci zpráv na jednotlivých zpravodajských webech

- Lišily se prezentace zprávy v různých médiích? Jak?
- Liší se podle vás nějakým způsobem prezentované zpravodajské weby? Jak?

cíl

Žáci ve skupinách stanoví několik vlastních definic pojmu informace.

popis

Rozdělte žáky do čtyř či pětičlenných skupin. Prvním úkolem každého člena skupiny je vymyslet zjišťovací otázku, tedy otázku na kterou lze odpovědět pouze ano či ne. Tuto otázku pak každý člen skupiny položí ostatním členům skupiny, kteří na ni odpovídají zvednutím ruky (odpověď ano) či necháním ruky dole (odpověď ne). Dalším úkolem každé skupiny bude společně vymyslet (shodnout se) a napsat na papír definici slova „informace“. Poté si je všichni představí. Zaznamenejte základní body definic na tabuli nebo flipchart. Samotné definice zatím dále nerozvádějte a pokračujte další aktivitou – Pět společných věcí.

pomůcky

flipchartový papír nebo papír velikosti A1, fixy

čas

20 minut

cíl

Žáci si uvědomí různé způsoby přenosu informace (verbální, neverbální) a to jakým způsobem ovlivňuje kontext, šum a zpětná vazba přenos a příjem informace. Žáci přehodnotí vlastní definice pojmu informace a srovnání je s odbornými definicemi pojmu.

pomůcky

flipchartový papír nebo papír velikosti A1, fixy

materiály

Definice pojmu a schéma přenosu informace

www.informace-dezinformace.cz

čas

45 minut

popis

Žáci zůstanou rozdělení do skupin z předchozí aktivity. Úkolem každé z pracovních skupin bude vypsát na papír sedm věcí, které má daná skupina společné. Tyto věci se mohou týkat čehokoliv (oblečení, oblíbené jídlo, nálada apod.).

Až budou mít skupiny úkol hotový, budou pokračovat následujícím způsobem:

- Každá skupina vybere ze sedmi vypsanych věcí 5 pro ně nejdůležitějších, nejtýpčtějších, na kterých se shodli nejrychleji. Následně vyzvěte pracovní skupiny, aby jednu z věcí přečetli ostatním žákům.
- Každá skupina vybere další společnou věc z 5 top a tu ostatním skupinám popíše opisem. Tedy tak, že ji vysvětlí jinými slovy, nesmí zaznít její kořen slova. Nesmí to být ta samá, kterou už prezentovali. Ostatní žáci hádají, co měla daná skupina na mysli. Po prezentaci všech skupin vysvětlete žákům, že informace nemusí být sdělena pouze přímým sdělením, ale může být i skrytá.
- Každá skupina vybere z 5 top další a tu ostatním účastníkům skupina popíše prostřednictvím neverbální komunikace – pantomima/ živý obraz /socha z židlí apod. Ostatní se snaží uhodnout, co daná skupina předvádí. Po prezentaci výstupů všech pracovních skupin vysvětlete účastníkům, že k informaci lze dospět i skrze interpretaci symbolů.
- Na závěr každá skupina představí poslední z 5 věcí, a tu ostatním představí prostřednictvím neartikulovaných zvuků. Při prezentaci vždy zavřou ostatní žáci oči a také je nutné zajistit absolutní klid, aby byla prezentace skupiny slyšet.

diskutujte s žáky

- Jaký způsob předávání informací pro ně byl nejméně srozumitelný a kdy bylo snadné uhodnout informaci a proč.
- V dalším kroku reflexe aktivity se společně s žáky vraťte k papírům, na které jednotlivé pracovní skupiny napsaly definici slova „informace“ a zeptejte se žáků, zda by svou definici na základě zkušeností z předchozích cvičení nějakým způsobem revidovali. Na základě diskuse žáků zapisujte na flipchart nebo na tabuli základní atributy, které utvářejí pojem informace.

cíl

Žáci si uvědomí, jakým způsobem dochází ke zkreslení informace, jaké jsou hlavní náležitosti zprávy.

pomůcky

žádné

čas

45 minut

popis

Na začátku cvičení požádejte žáky, kteří sedí opět v kruhu, aby udělali dvojici se sousedem např. po pravé straně a vyprávěli si navzájem příběh o nějakém zranění z dětství, z kterého jim zůstala jizva. Například: „Když jsem byl malý, jezdil jsem na koloběžce a rozbil jsem si koleno a od té doby mám tady jizvu.“ Důležité je, aby se dvojice navzájem nerušili. Poté, co si žáci navzájem dovypráví příběhy, otočí se na kolegu z dvojice, co seděla za nimi a vypráví jim POZOR ne svůj, ale příběh, který se právě dozvěděli. Zároveň jej musí vyprávět tak, jako by se stal jim samotným. Pak žáky ještě cca dvakrát prohodte a požádejte je, ať při výměně vypráví příběh, který se právě dozvěděli. Tedy ne ten který vyprávěli oni sami, ale ten, který jim vyprávěl druhý ve dvojici. Pak si žáci sednou opět do kruhu, a kdo chce, může vyprávět všem příběh, který se dozvěděl jako poslední. Musí ho ale vyprávět tak, jako by se stal jemu samotnému. Ostatní, ať poslouchají, zda poznají svůj příběh. Nechte takto vyprávět cca 5.

diskutujte s žáky

- Jaký je rozdíl v tom, když vyprávějí svůj příběh a cizí příběh? (Když z cizího příběhu něco nevím, tak si to vymyslím.)
- Co z příběhu zůstane zachováno? (Většinou tři základní věci: místo, hrdina, něco co se stalo.)
- Jakým způsobem se obsah jejich příběhu proměnil (co je v příběhu zachováno a co se změnilo)?
- Z jakých důvodů se příběh změnil? (Vypravěč ho chtěl udělat zajímavější, napínavější, chtěl jej zkrátit, zapomněl část, tak si něco vymyslel...)
- Na závěr diskuse žákům vysvětlíte, že informace, která se předává ústně, se může časem pozměnit, žáci si to teď sami vyzkoušeli. Takto podobně vlastně vznikaly pověsti a mýty. Novináři se naopak snaží zachovat, předat informaci tak jak mu byla sdělena, co nejobektivněji. Aktivita také ukázala, že každé sdělení obsahuje KDO?, CO?, KDY?, KDE? a PROČ? To jsou v podstatě otázky, které se snaží zodpovědět každé zpravodajství.

cíl

Žáci se naučí, jakým způsobem funguje redakce časopisu, v čem spočívá práce redaktora, novináře, jakým způsobem se vytváří téma článku, jak hledá novinář informační zdroje, jak se ověřují informace a co jsou to fakta.

pomůcky

flipchart/tabule a fixy na zapisování fakt zjištěných při investigaci, židle, případně fixy a papíry pro žáky, prostornější místnost bez lavic

materiály

dopisy a pracovní pozice v redakci, rekvizity pro učitele: zapečetěná obálka

www.informace-dezinformace.cz

čas

135 minut

popis

Vy jste šéfredaktor a žáci jsou redaktoři. Společně tvoříte redakci fiktivního seriózního společenského časopisu, který vychází jednou týdně (název si můžete společně vymyslet). Časopis přináší zprávy z širokého spektra společenského dění – z politiky, ekonomiky, kultury i vědy. Úkolem redakce bude pracovat na reportáži. Tvorba reportáže je rámována třemi dopisy, se kterými žáky postupně seznamujete dle níže uvedeného popisu. Vaším úkolem je do práce redakce aktivně vstupovat takovým způsobem, aby bylo možné příběh tvorby reportáže rozvinout i ukončit. Na začátku příběhu se snažte příběh s žáky rozvíjet a navádět žáky, aby se situací zabývali z různých úhlů pohledu, nelpěli na jednom zdroji, vysvětlení. Snažte se navazovat a propojovat zjištěné informace při diskuzi s žáky. Před tím, než jako šéfredaktor přečtete první dopis, zeptejte se žáků, zda by dokázali jmenovat, kdo všechno vlastně tvoří redakci časopisu? Nechte žáky jmenovat a vysvětlit jednotlivé pozice, případně je sami doplňte – redaktor/novinář/zpravodaj, šéfredaktor, editor, fotograf/fotoreportér, grafik, ředitel vydavatelství.

dopis č. 1

Na úvod hry probíhá porada redakčního týmu, kde přečtete (jako šéfredaktor) první dopis. Případně je možné dopis rozdat žákům do skupinek, aby si jej přečetli sami a vyhledali fakta (díličí poznatky) z něj vyplývající:

- Co můžeme jako redakce dělat a jak na dopis zareagovat?
- Co jsme se z dopisu dozvěděli? Jaká fakta?

Odpovědi redaktorů (zjištěná fakta) zapisujte bodově na flipchart. Zapisujte vždy jen fakta, domněnky chtějte po žácích (redaktorech) podložit. Z diskuse by měly vyplynout cca 4 úkoly, které je nutné v rámci redakční činnosti udělat. Následně rozdělte žáky do skupin, které budou plnit role v daném příběhu. Někteří budou redaktoři, kteří budou plnit výše uvedené úkoly vycházející z diskuse, jiní budou hrát paní Zahradovou, sousedy či další případné respondenty. Aktivita závisí na fantazii žáků, šéfredaktor by je měl navést k tomu, zda má dané věci smysl zjišťovat, zda jsou v kompetenci časopisu a novinářů, nejsou nelegální, a dále by měl, pokud to není z aktivity zřejmé, určit, jak by měli dané věci zjišťovat. V podstatě ve hře mohou žáci zjišťovat věci pomocí rozhovoru, vyfotografovat nějakou situaci – pomocí ztvárnění živého obrazu, pořídit záznam zvuku (zvuk vytvoří sami žáci), vytvořit nákres (např. domu, nějaké místnosti). Po rozdělení rolí a úkolů následuje cca 10–15 minut na jejich přípravu (příprava otázek na rozhovory, respondenti si na druhou stranu promyslí svůj věk, gender a vztah ke zvuku, co se ozývá) a splnění.

Po ukončení úkolů se žáci opět společně sejdou a postupně prezentují výsledky své práce – zjištění z rozhovorů, jakým způsobem se při rozhovoru dotazovaní chovali, kdy a kde pořídili žáci zvukový záznam, přehrání zvukového záznamu, co dalšího se při pozorování dozvěděli. Zaznamenáte zjištěná fakta na flipchart a jako šéfredaktor řídíte diskuzi, zda existují souvislosti mezi zjištěními. Potom shrňte fakta, která z práce v terénu a diskuse vyplynula a znovu společně s redaktory definujte cca 4 úkoly, které posunou práci na reportáži dál. Potom znovu účastníky rozdělte do skupin a určete jim role. Důležité je, aby se žáci v jednotlivých rolích vystřídali. Po ukončení 10–15 minutové práce se žáci opět sejdou na poradě redakce, kde se opět prezentují a vyhodnotí výstupy z jednotlivých skupin.

dopis č. 2

Po ukončení rekapitulace oznamte žákům, že do redakce napsal majitel domu (pan Schmidt), ve kterém žije paní, která si stěžovala. Role pana Schmidta se ujmete Vy. Postavu pana Schmidta využijte ke zkorigování příběhu a jeho zacílení směrem, který bude žádoucí pro další práci. Každý z žáků může položit panu Schmidtovi jen jednu otázku. Mohou se společně radit mezi sebou, jakou otázku položit. Schmidt na sebe prozradí, že studoval biologii, jeho dědeček, pradědeček i prapradědeček se také věnovali biologii. V domě, o kterém se dělá reportáž, má pracovnu, kde dělá určité pokusy, které mohou občas dělat hluk. V žádném případě ale neprozradí, jaké pokusy zde dělá, pokud se ho na to žáci zeptají, mlží. V zájmu pana Schmidta je, aby redaktoři po domě už „nečmuchali“ a on měl klid na svojí práci. Poté, co žáci položí své otázky, provedete společně shrnutí informací, které se z rozhovoru dozvěděli a společně vytvořte úkoly pro třetí kolo práce ve skupinách (v terénu). Do tvorby úkolů aktivně vstupujte tak, aby bylo možné příběh dokončit. Teď přichází chvíle umožnit žákům využít problematické metody (umístění skrytých kamer či nahrávacích zařízení do domu), na což je ale upozorníte. Skryté kamery a nahrávací zařízení může novinář použít, pokud prokáže, že jednal ve veřejném zájmu (např. odhalení úplatku, nějaké trestné činnosti).

Po třetím kole realizace práce ve skupinách (redakční práce v terénu) se žáci sejdou na posledním setkání redakční rady, kde prezentují výstupy z práce v terénu. Využívají při tom různé dramatické prvky (živé obrazy či pantomima jako fotografie z fotopasti apod.). Po prezentaci jednotlivých výstupů následuje opět shrnutí faktů. Ještě před samotným vyvrcholením hry diskutujte o tom, nakolik je etické využívat metody zasahující do soukromí občanů a co je a není veřejným zájmem v novinářské práci, což můžete žákům demonstrovat na již zrealizovaných aktivitách příběhu. Zeptejte se žáků, jak bychom mohli obhájit, že jsme použili skryté fotopasti či nahrávací zařízení.

dopis č. 3

Jediné, co zbylo, je dopis a formule na oživení Golema v zapečetěné obálce. Pan Schmidt je mrtvý a jeho pracovna vyklizená. Poslední otázka pro redakci zní:

- Co teď mají dělat? Co by měli reportéři s informací a s formulí udělat? Otevřít obálku s formulí, zveřejnit ji, nechat si ji, nebo ji zničit?

Diskutujte s žáky o dopadech, které realizování jednotlivých variant může mít. Cílem je uvědomit si, že novináři se také musejí občas rozhodovat, jaké informace zveřejnit, jakým způsobem je popsat. Samozřejmě nesmí zatajovat zločiny, nicméně musí zvažovat, co zveřejní, aby někoho křivě neobvinili apod.

cíl

Žáci si uvědomí, jakým způsobem si vytvářejí názory o druhých a do jaké míry se do nich dokáží vcítit.

pomůcky

žádné

čas

30 minut

popis

Rozdělte žáky náhodně do dvojic a nechte účastníky tři minuty ve dvojicích mluvit na libovolné téma, jeden se ptá a druhý odpovídá a naopak. Žáci se pak posadí v utvořených dvojicích proti sobě, zavřou oči a představují si kolegu, který sedí naproti nim. Lektor jim řekne, ať si zkusí vybavit detaily – co má na sobě jejich spolužák, jaké má oblečení, jaké barvy je dané oblečení, jakou má barvu očí, zda má řetízek nebo náušnice, zda má nějaký nápis na tričku. Potom oči otevřou a baví se společně o tom, na co při té představě zapomněli. Žáci opět zavřou oči a vy jim budete předkládat různá tvrzení na libovolné téma. Každý z žáků zvedne ruku, pokud si myslí, že dané tvrzení platí na kolegu ve dvojici. Následně oči otevřou a ověří si, zda hádali správně.

Příklady otázek:

- Jakou přílohu by si dal/a ke gulášu? Vybral by si raději brambory než rýži?
- Vybral by si ze zimních sportů raději běžky než brusle?
- Vymaloval by si svůj pokoj raději žlutou než oranžovou?
- Vybral by si za domácího mazlíčka raději rybičky než křečka?
- Dlouhou dobu v jiné zemi by raději strávil/a v Guatemale než Bangladéš?

cíl

Žáci si vyzkouší způsoby, jak se dohodnout ve velké skupině, především jde o prozkoušení dohody formou konsensu, aklamace. Uvědomí si, jak se lidé dorozumívají mezi sebou, jaké plynou výhody a nevýhody ze společného vymýšlení, dorozumívání, komunikace. Aktivita je vhodná pro přípravu žáků na práci ve skupině.

pomůcky

flipchart, fixy a papír A4 do každé skupiny

čas

60 minut

popis

Rozdělte žáky do dvojic. Úkolem každé dvojice bude dohodnout se na sedmi věcech, které jsou důležité pro šťastný život. Na vytvoření seznamu mají žáci cca 5–7 min. Až seznam vymyslí, spojte dvojice do skupinek po 4 (případně po 5) a opět se skupinka musí společně dohodnout na 7 věcech, které jsou nejdůležitější pro šťastný život. Tentokrát navíc platí pravidlo, že každý ve skupince má právo veta, tj. že kdokoliv může se seznamem či jeho částí nesouhlasit. Pokud jeden nesouhlasí, nemohou ho ostatní přehlasovat, všichni se musejí na seznamu shodnout. Právo veta může každý použít pouze jednou. Na vytvoření seznamu mají cca 5–7 min. Poté ať si žáci sednou všichni do kruhu a diskutují o tom, jaké jsou rozdíly mezi tím, když vymýšleli věci ve dvou, ve čtyřech nebo v pěti. Po diskusi spojte žáky do dvou velkých skupin (náhodně složených) a dejte jim stejný úkol, tedy dohodnou se na sedmi věcech, které jsou nejdůležitější v životě. Skupina na to má čtyři minuty. Skupiny se mohou inspirovat výstupy z práce v menších skupinkách. Už neplatí právo veta. Zapiší výsledky na flipchart nebo na tabuli. Po limitu 4 minut si žáci sednou do kruhu a přichází závěrečná diskuze.

diskutujte

- O zkušenostech ze skupinové práce (Bylo složité se dohodnout proč ano, proč ne? Jak rozhodování probíhalo?).
- O finálním společném seznamu 7 nejdůležitějších věcí pro šťastný život. Porovnejte výstupy z poslední skupinové práce (dva seznamy 7 nejdůležitějších věcí) a vytvořte z nich jeden seznam 7 nejdůležitějších věcí pro šťastný život pro celou třídu. Věci, které jsou stejné, slučte. O sloučení podobných věcí znovu s žáky diskutujte. U věcí, které jsou rozdílné, je nutno rozhodnout, které jsou důležitější. Diskutujte s žáky o tom, jaké existují další způsoby rozhodování ve velkých skupinách, mimo ty, které již byly použity (aklamace, konsensus). Žáci by sami měli definovat: hlasování tajné a veřejné, los, autorita (expert, diktátor, nejstarší z kmene), pomocí zvolených/vybraných zástupců (volení papeže), všeobecný souhlas (např. v Evropské unii).

<p>cíl</p> <p>Žáci si v praxi vyzkouší a zažijí práci rozhlasových reportérů.</p>	<p>popis</p> <p>Vyzvěte žáky, ať navrhnou názvy svého rádia a pak se společně dohodnou na tom, který se jim nejvíce líbí.</p>		<p>TÉMA A FORMA RÁDIOVÉHO PROGRAMU</p> <p>Nejprve určíte téma, kterého se program rádia bude týkat. Může to být téma týkající se školy, žáci mohou dělat reportáž o budově školy, o školní sportovní akci, o tématech, aktivitách, která se školou souvisejí. Připravte si a sdělte žákům v úvodu podrobnější informace o tématu, např. o historii školy či nějaké sportovní/kulturní školní události. Můžete také promítnout propagační video apod. Žáci budou pracovat ve skupinkách po 4 až 5. Každá skupinka vytvoří část rádiového programu (cca 6 minutový vstup). Formou vstupu může být zpráva, rozhovor, diskuse, reportáž či anketa, nebo se ve vstupu mohou tyto formy kombinovat, např. to může být reportáž s rozhovorem. Každý vstup by měl obsahovat úvod, aby se posluchač dozvěděl, o čem bude následující vstup nebo kde se nachází reportér apod. Může to být jedna věta. Pak bude následovat vlastní obsah vstupu (reportáž, rozhovor, anketa, diskuse) a nakonec zakončení, rozloučení apod. Předtím, než žáci vyrazí do terénu nahrávat vstupy, řekněte jim předem, ať se dohodnou, jakou formu vstupu chtějí zpracovávat a v návaznosti na to si dopředu připraví např. několik úvodních otázek pro rozhovor/anketu/diskuzi či text reportáže, úvodní slovo vstupu. Text pro reportáž mohou případně tvořit postupně s ohledem na to, jaké informace v terénu získají. Žáci musejí přípravu rozhovorů, sběr informací i nahrávky stihnout v omezeném čase. Pro práci v terénu jim vyhradte 45 minut a místo, kde se mohou pohybovat, např. areál školy.</p>
<p>pomůcky</p> <p>papír, fixy, flipchart, dataprojektor, diktafony, program na tvorbu podcastu, počítač</p>	<p>VYTVOŘENÍ JINGLU</p> <p>Rozdělte žáky do cca čtyřčlenných skupin a úkolem každé z nich je vymyslet znělku. Znělka musí obsahovat název rádia a měla by trvat cca 6 vteřin. Znělka může dále obsahovat slovní hříčky, zvuky vyluzované pusou, tleskáním, předměty, které mají zrovna žáci u sebe. Neměla by být tvořena již vytvořenou nahrávkou z mobilu. Když mají skupiny znělku hotovou, tak jí postupně všechny prezentují ostatním. Všichni při poslechu zavřou oči a zkusí vyhodnotit, co bylo pro předvedený jingl specifické, na čem jingl stavěli.</p>		<p>NAHRÁVÁNÍ RÁDIOVÝCH REPORTÁŽÍ A ZNĚLEK</p> <p>Nahrání rádiové znělky se provede v improvizovaném studiu. Vyberte místnost, kde není hluk a kam umístíme techniku pro nahrávání znělek a reportáž. Do studia postupně zveme tvůrce znělek (jednotlivé skupinky), aby zde nahrály svoji znělku. Pro nahrávání znělek je nutné vyprat skupinu žáků, zapojit druhého lektora, případně pokud je to možné profesionálního zvukaře, který bude obsluhovat techniku a vytvoří s žáky nahrávku a následně také poskládá znělky a reportáže do jednoho rádiového vstupu. Na závěr aktivity si s žáky přehrajte jejich výstupy a bavte se s nimi o tom, jak se jim líbilo natáčení reportáží. Co se jim povedlo a co se jim dařilo méně. Jakou kdo měl roli ve skupině apod.</p>
<p>materiály</p> <p>Návod, jak vytvořit rádiový program na PC nebo laptopu, je ke stažení zde:</p> <p>www.informace-dezinformace.cz</p>	<p>PRÁCE V TERÉNU, STUDIO A NAHRÁVÁNÍ JINGLŮ</p> <p>Zajistěte, aby všechny skupinky v časovém limitu stihly nahrát své rozhovory a reportáže. Pokud váhají, nevědí si rady, navrhujte jim, s kým by ještě mohly udělat rozhovor, popř. jim poskytněte další materiály, informace k tématu. Žáci aktivně vyhledávají osoby, se kterými chtějí dělat rozhovor, anketu, vybírají si místa, kde nahrají reportáž, úvodní slovo, rozloučení. K nahrávkám používají diktafon.</p>		
<p>čas</p> <p>180 minut</p>			

Další informace

Vzdělávací program Informace vznikl v rámci projektu „Informace i dezinformace a jejich vliv na kulturu demokracie“ ve spolupráci partnerů, kteří se dlouhodobě v Plzeňském kraji zabývají výchovou k občanství: Centra pro komunitní práci západní Čechy a JOHAN, z.s. – centra pro sociální a kulturní projekty. Projekt byl podpořen finančními prostředky z ESIF v rámci Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání, reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008220. Více o projektu a další materiály pro výuku k tématům informace, média, komunikace a demokracie naleznete na www.informace-dezinformace.cz

Autoři: Roman Černík, Marie Kubalíková

Editor: Tomáš Svoboda

Grafická úprava: Martin Bušek

Vydavatel: Centrum pro komunitní práci západní Čechy,
Americká 29, 301 38 Plzeň

Tisk: Dragon Print

Rok vydání: 2021

Plný text licence najdete na
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/legalcode.cs>

ISBN: 978-80-87809-88-4

